

Publisher:

Pål Korneliussen

Redaktør:

Øystein Hage

Desksjef: Ann Eileen Ditlevsen Nygård

Redaktør: Nils Torsvik

fiskeribladetfiskaren.no fbfi.no

FiskeribladetFiskaren arbeider etter Vær varsomplakatens regler for god presseskikk. Mener noen seg rammet av urettmessig omtale, oppfordres disse til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens faglige utvalg behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adressen til PFU er: Prinsens gate 2, pb. 48, Sentrum, 0101 Oslo. Tlf: 22415680, faks: 22411980.

FiskeribladetFiskaren

En uavhengig avis for Kyst-Norge

Ikke enklere

Fiskerimyndighetene har startet året med å innføre nok et kontrollregime. Kystfiskere med båter større enn 13 meter må nå melde fangstene inn på mobil. De som tror at vi er på vei mot et enklere samfunn, bør tro om igjen.

Det høres tilforlatelig ut. Med noen få tastetrykk på mobilen skal fiskerne kunne sende inn en fangstmelding som danner grunnlag for leveransen de skal gjennomføre på mottaket de er på vei til. En melding som skal danne grunnlag for såvel innveining og kontroll, og som, dersom avvikene er store, gir grunnlag for bøter og inndragning av fangstinntekter. Regimet er myndighetenes bytte med fiskerne for garanterte kvoter. Et regime som fiskerne vil ha, men som de ikke liker virkningene av. Med faste kvoter, kommer fastere inntekter, sjøl om belønningen ikke alltid står i forhold til arbeidsinnsats og fangstmengde. Økte fangster gir ikke alltid mer i inntekt, mens lavere fangster kan virke motsatt.

Årsaken til denne skeivheten i fangst og inntekt har mye med markedet å gjøre, men også at altfor mange fiskere og kjøpere har for dårlige holdninger. "Alle" vet at det jukse med vekt og kvalitet.

Vi har forståelse for myndighetenes ønske om kontroll

En holdning som alle taper på, men der de som er mest loydlige taper mest. "Alle" skjønner også at slik kan vi ikke ha det, og derfor får vi stadig mer

omfattende kontrollordninger. Men der det tidligere sto inspektører på kaiene for å kontrollere leveransene, har teknologien nå tatt over. Med enkle tastetrykk kan fiskerne nå melde inn fangstene, mens myndighetene kan nøye seg med stikkprøver og satse på at frykten for å bli tatt, gjør at fiskerne rapporterer riktig fangst.

Fiskerne klager på at rapporteringsordningen er en sikkerhetsrisiko når det skal sendes innmeldinger i allslags vær, mellom holmer og skjær. Men det er ikke her skoen trykker. Fiskerne frykter mest at de skal bli tatt for feilrapportering. Dette er en berettiget frykt. Å anslå fangst i dårlig vær, kan være et sjansespill, og et avvik kan få store konsekvenser. Fiskernes frykt er derfor forståelig, men ikke alltid like fortsatt av myndighetene. Det nye regimet må følges av en stor grad av skjønn, der straff avveies mot omstendighetene for rapporteringen.

Vi har forståelse for myndighetenes kontrolltiltak og mener forholdene i kystfiskeriene tilsier at slike tiltak iverksettes. Et strengere regime kan også ta bort lysten, og presset på fiskerne, til å jukse med vekt. Næringen vil tjene på at jukset reduseres. Men det er langt fra noe enklere system i retningen den blåblå regjeringen sier de ønsker å endre samfunnet. Med rettigheter følger plikter. Det sørger et stadig økende kobbelt av jurister for. Og de er det mange av i fiskeriforvaltningen.

En fruktbar debatt?

NOU-en om sjømatindustriens rammevilkår har sparket i gang debatt der mye av den riktignok går langs gamle skillelinjer.

GJESTEN

AUDUN IVERSEN

Audun Iversen er forsker ved Nofima

Et av skillene går på kai-kanten. Utvalgets forslag for å styrke samhandlingen i verdikjeden har fått både politikere og talsmenn fra næringen til å rykke kjapt ut og forsvare status quo.

For oss som sitter litt på sidelinjen, og studerer struktur og lønnsomhet i både flåte og industri, er det tydelig at vi må se flåte og industri i sammenheng. Fiskerne er en av nøklene til en markeditilpasset fiskeindustri.

Fiskeindustrien er helt avhengig av en flåte som kan levere den fisken markedet etterspør; både til den tid den etterspørres og med den kvalitet som forventes i ulike anvendelser.

Jeg tror det kan være nyttig å minne litt om de endringer vi over de siste tjue årene har sett i omsetningen av fisk.

La meg bruke Spania som eksempel. I 1992 hadde jeg sommerjobb i Barcelona, på et meget hektisk sentralmarked for fisk, MercaBarna, hvor jeg forøvrig lærte mye om både fisk og kreativt bannskap. Fra MercaBarna gikk fisken videre til lokale markeder, tradisjonelle fiske-disker og restauranter.

Mens mannfolkene i stor-

Gjesteskribenter:

KRISS
Rokkan IversenAUDUN
IversenRAGNAR
TveteråsULF
WinterØYSTEIN
SandøyHALFDAN
Mellbye

Utvalget har kommet med en rekke tiltak som gir økt handlingsrom for næringsaktørene

familien drev grossistsalg på MercaBarna, drev kvinnene gjerne salg på et lokalt marked. Og det var en ganske vanlig arbeidsdeling.

Det året ble 84 prosent av fisken omsatt i slike tradisjonelle kanaler. Bare ti år senere var bildet snudd på hodet, da var det blitt slik at rundt 85 prosent av fisken ble omsatt i supermarkeder.

Denne typen endringer i flere av våre viktigste markeder har gjort at fiskeindustrien har fått helt andre krav å forholde seg til.

I tradisjonelle verdikjeder har hvert ledd solgt den fisk som til en hver tid er tilgjengelig. Det har fungert godt på mange måter. Slike verdikjeder har med stor grad av fleksibilitet håndtert mange ulike fiskeslag, ulike kvalite-

ter og store sesongvariasjoner. Slike verdikjeder vil det alltid være et visst behov for i en villfisknæring.

Utfordringen for norsk sjømatindustri er imidlertid at en større andel av verdikjedene har blitt etterspørselsdrevne. Supermarkeder har i dag en veldig klar oppfatning om hva slags fisk de vil tilby sine kunder, og de stiller klare krav til foredlingsbedrifter og pakkerier for fersk fisk.

Kjedene vil først og fremst ha forutsigbarhet: forutsigbare leveranser og forutsigbar kvalitet. Men nettopp denne forutsigbarheten er det vanskelig for norsk sjømatindustri å kunne tilby i dag.

For industrien er det viktig å få på plass relasjoner til fiskerne som gjør at de kan tilby større forutsigbarhet, og slik at landingene av fisk kan tilpasses det de store kundene etterspør. Det er derfor en utredning om industriens rammevilkår i så stor grad handler om samhandling mellom flåte og industri.

Utvalget har kommet med en rekke tiltak som gir økt handlingsrom for næringsaktørene til selv å velge hvordan de skal organisere verdikjeden. En åpenbar løsning for industrien kunne vært å eie kvoter eller fartøy selv. Men det er ikke sikkert at det er den eneste eller den beste løsningen. Det er de gode løsningene debatten fremover bør handle om.

Denne næringen er mer politisert enn de fleste. Det betyr at gode løsninger fordrer at både politikere og næringsorganisasjoner tar i mot de faglige innspillene som har kommet med et åpent sinn. Og om man kan benytte kreativiteten til annet enn bannskap, så kommer man kanskje fram til noen løsninger som både fisker og fiskeindustri kan leve godt med.